

Verseghy és a jambusi kettős ritmus

Verseghy ritmusának mélyén metrumok kapcsolata munkál. A költő érdekes képviselője annak a verselési modornak, melyet a verstantudomány *kettős ritmizálásnak*¹ nevez. A bimetrizálás egész életművét átfogja, s különösen jambusi változatban hatásos, szép.

*

Rövid példákat idézünk jambusi verseiből. A korai és a kései költemények köréből egyaránt. Először *erős hatású bimetrikus* sorokat:

E kis tanyámban úr vagyok...	j, j, j, j	5/3
Előtte nagy tölgy gallyazik...	j, j, js, j	5/3
Mellette csörg a fris patak...	s, j, j, j	5/3
A csillagoknak rendjeit...	j, j, js, j	5/3
Egy zöld bokornak ágait...	js, j, j, j	5/3
Pirúlhatatlan homlokát...	j, j, js, j	5/3
Felékesíti lantomat...	j, j, j, j	5/3

Az első három sor a *Klárkához* (megjelent: 1806), a másik négy pedig *A magyar kisasszonyokhoz* (1793) c. verséből való. Jambusi vezérritmusú, magyaros aláfestésű, metszetkapcsoló bimetrikus sorok. A jambusi sormetszet magyaros szólamok határán jelentkezik valamennyiben.² A hatodik szótagon időmértékes arsis és értelmi nyomaték kapcsolódik össze, a moduláló tagolás tisztán, zavartalanul érvényesül. A következetes jambizálás sem számolja föl a magyaros ritmus élményét, mert a szavak többször indulnak thesisről. A logikai és a metrikai nyomatékok elsősorban a hangutánzó és a hangulatfestő szavakon kapcsolódnak össze. Olykor a színes jelzők kifejező erejét növelik. A metrikai támogatás révén a rokkó természetlira kedvelt fogalmi bontakoznak ki: *csörg, fris, zöld, ágait, gallyazik* stb.

Gyenge hatású bimetrikus kilenceseket az *Újesztendő napján* (1820), nyolcasokat a *Phyllisnek panasza* (1793) c. versekből idézünk:

Egész egy hosszú esztendőnek...	j, js, js, s, cs	5/4
Vess czélt a régi gyűlölségnek...	js, j, j, s, cs	5/4
Ő bírta jámbor szívemet...	s, j, js, j	5/3 ?
Flórának legszebb kincseit...	s, js, js, j	5/3 ?

A jambusi vezérritmus karakterét időmértékes licenciák lazítják. Szólamszelés következtében enyhe a magyaros ütemosztás is: mindkét ritmusnem veszít erejéből. Verseghy a jambusi nyolcasokat szívesen zárja másutt is

háromtagú szóval, a mondat tárgyával. Ahol jelzőt helyez elébe, bimetrizálása szükségszerűen gyenge hatású marad, mert a jambusi sor főmetszete magyaros szólamokon belül jelentkezik. Ahol nincs jelző, a kettős ritmus erőteljes, hatásos lehet.

Szimultán sorokat már ritkábban találunk költeményeiben. A *Klárkához* verskezdő sora ezek egyike:

Amott a hegynek zöld tövén	j, j, js, j	5/3
----------------------------	-------------	-----

Az arsis kétszer elkerüli a szóéleket, a jambusi hullámváz fokozódását gátolva meg. Az időmértékes és a magyaros metrum a második ütem erős szólama révén válik egyenrangúvá. A kétféle metszet funkcionális föladatakhoz alkalmazkodva kapcsolódik össze. Közös, dús nyomatékok hullanak a *zöld* szóra, mely a vers friss, üde hangulatát mindjárt a költemény kezdő sorában tükrözi.

Verseghy jambusi verseiben a magyaros kíséret változatos, állandóan kész oldódásra is, fölerősítésre is. Helyenként elhalkul, eltűnik, mint pl. *A vén leányok* (1793) egyik periódusában:

A vén leányok Ámor ellen	j, j, j, j, cs	5/4
A meglett asszonyokkal együtt	j, js, j, j, cs	—
Sok rossz szidalmat ejtenek:	s, j, j, j	5/3

Az első és a harmadik sor jambusi vezérritmusú, magyaros aláfestésű, metszetkapcsoló karakterű - a középső pedig tisztán időmértékes. A bimetrikus vers természetes lehetősége ez, Verseghy másutt is él vele. Épp úgy, mint ahogy monometrizálása is rejt kettős ritmusú sorokat, a metszetkövető arsisok és a logikai nyomatékok *spon-tán* találkozási nyomán, *A Chlória a fülémüléhez* (1793) pl. jambusi monometrikus vers. Rövid részletét idézzük:

Oly szépen, oly keserves hanggal,	js, j, j, js, cs	—
Nem énekelsz le, mint Alexis;	j, j, j, j, cs	—
Tanulj meg tőle énekelni.	j, js, j, j, cs	5/4
Oh! vajha ő viszontag tőled	s, j, j, js, cs	—
Szeretni megtanulna!	j, j, j, cs	3/4?

A szóélek és az időmértékes arsisok találkozási olykor a magyaros aláfestés élményét kínálja, így pl. a harmadik és az ötödik sorban. Az utóbbiban egészen enyhén: a 3/4-es ütemosztás a monometrikus magyaros versekben is egészen ritka. A másik három sorban (ahogy a vers egészében is) az időmértékes főmetszet vagy a szavak határán belül jelentkezik, vagy pedig a metszetet követő szótag nyomatéka enklitikára hull. A sorok metrikai szerkezete eredendően monometrizáló törekvést sejtet. Jelzi, hogy a kettős ritmus itt esetlegesen, inkább csak a véletlen javára írható ritmikái találatok nyomán bontakozik ki.

A kettős ritmizálás korabeli törekvései elsősorban a népdal trochaizálásához fűződnek. Költőink innen remélik az igazi magyaros verselés kibontakozását.³ A jövevény formák köréből a jambus is népszerű ugyan - ám a jambizálás az elmélet állandó gyanakvása, ellenkezése közben hoz létre jelentős⁵ költői teljesítményeket,⁴ máskor meg egészen fonák eredményeket.⁵ Verseghy műveit is az elmélet és a gyakorlat antagonizmusa szempontjából tekintjük át tüzetesebben.

*

A *Rikóti Mátyás* betéteit a *Varázsfuvola* dalszövegei alkotják. Szerepük az esztétikai tanköltemény⁶ természetéhez illő: az eszményített német verselés könnyed, finom, derűs vonásait szemléltetik. Nyolcas, kilences sorokat idézünk innen:

Ki hüven képes nőt szeretni

j, js, js, j, cs 5/4

Éles jambussal indul a sor, majd a második tagján értelmi nyomatékot rejtő, enyhén jambizált spondeus következik. A sorközépi spondeust szintén jambizálja az időmértékes főmetszet után érkező ritmikai és logikai nyomaték; tiszta jambus következik, majd csonka láb. Hangsúlyos irányból az 5/4-es tagolást szólamok támogatják. A magyaros és az időmértékes sormetszet összekapcsolódik, a sor jellege jambusi szimultán.

S ha végét érik napjaiknak

j, js, js, j, cs 5/4

A kezdő versláb éles jambus, majd második tagján enyhén nyomatékos spondeus következik. Az időmértékes főmetszetet követő ictusok jambizálják a következő spondeust is, a sor tiszta jambussal, majd csonka lábbal zárul. Az 5/4-es tagolással mindkét ritmusnem szuverén módon érvényesülhet: a jambusi metszet újra a magyaros metszettel kapcsolódik össze. Erős, szimultán hatású sorokat idézünk:

Jövendölgetni fényedet...

j, s, j, j 5/3

Tórt vetni, csalni jól tudok...

s, j, j, j 5/3

Melly fogni tudna lányokot...

s, j, j, j 5/3

Vedd fel kebledbe lelkeket...

s, s, j, j 5/3

A kétféle sormetszet következetes találkozása jellemzi ezeket a sorokat is. Az értelmi nyomatók sűrűn keresik az arsisok támogatását, igényükhöz igazodva alakulnak ki az időmértékes vonulat licenciái. A jambusi lüktetés ilyen enyhítése kettős nyereség: a magyaros ritmus hatása sem illan el, és szinte minden szó logikai nyomatóka kibontakozik.

A szép, hatásos sorokat figyelve különösen meglepőnek tűnik Verseghy egyik elméleti tétele. Kifejezetten ellenzi ugyanis, hogy a szavakat verslábak szeljék át. Kreskay Imrének bőven fejtegeti nézeteit, végül a *midőn szép Klórisom* helyett a *midőn a szép Kloris* változatot ajánlja.⁷ Az első esetben a verslábak szavakat szelnek át, a második esetben a jambusok a szavak határával egyeznek.

Kézenfekvő lenne Verseghy következetlenségét a magyaros moduláció védelmével magyarázni. Azzal, hogy az egész ütemeket védi, a szó- és verslábmetseteket kerüli. Föltűnő azonban, hogy az ütemek élén sűrűn állnak enklitikák. Máskor szólamszelés következtében válik bizonytalanná a magyaros aláfestés:

A sík mezőkön, a ligetben...
S a gyermek horgya híremet...
A szorgalmaknak súlyjait...
És ah! felmúltad jó sziveddel...
Ezerszer bennünk a reményt...
Elyelne száz illy foglyokat...
Ösmervén vidám bájjait ... stb.

Ha megvizsgáljuk egyik-másik bimetrikus sor környezetet, úgy tűnik, mintha a magyaros aláfestés igénye nem lenne állandó:

Világnak alkotója! szállítsd	j, j, j, j, cs	?
E zsenge párra lelkedet,	j, j, j, j	5/3
S homályos úttyaikban állítsd	j, j, j, i, cs	?
Melléjek őrző fényedet.	j, j, js, j,	3/5 ?

Az első és a harmadik sorban a jambust lejtést érezzük, a magyaros karaktert azonban nem. Az utolsó sorban a szólamyszerűség 3/5-ös ütemezést kínálna, ez a tagolás azonban olyan ritka, hogy érvényét csak súlyos, funkcionális indokok alapján tudnánk elfogadni.

Ha hajdan oktatásaidnak,	j, j, j, j, cs	3/6 ?
Arattuk drága hasznait	j, js, j, j	3/5 ?
S tenyészni látjuk házaiknak	j, j, js, j, cs	5/4
Mosolygó boldogságait;	j, js, s, j	3/5?

Az első és a negyedik sor itt is inkább monometrikus időmértékes hatású. A bizarr (és ritka) magyaros ütemek érvényesülését hol szó-, hol szólamszelés akadályozza.

Példáinkban a magyaros tagolás (s így a kettős ritmus is) véletlenszerű, esetleges. Aligha indokolhatja Verseghy nézeteinek föladását. Más magyarázatot kell tehát keresnünk, s az újabb kérdést is tisztáznunk kell: a véletlen ritmikai találatok, vagy a költői ösztön javára írjuk-e a helyenként versszakokat átfogó bimetrizálást ?

Verseghy ritmuseszményének kialakulásában a korabeli zene meghatározó szerepet tölt be.⁸ Maga is a dallamkövető verselés híve,⁹ s innen épül metrikai fogalomkészlete is. Mint korábban annyian mások, számon tart egy fontos zenei sortagoló tényezőt, az *Aufschlagot*. Mivel a metrumot következetesen azonosítja a zenei ritmussal,¹⁰ verselésében is megpróbálja a fölütestet érvényesíteni. A *Rikóti Mátyás* dalbetéteiben a sorok élén föltűnő egytagú szavak (összesen 34) alighanem ennek a törekvésnek a jelei.

Figyelmet érdemel az is, hogy *minden* sor második szótagja időmértékesen hosszú. Aligha hisszük, hogy a következetes jambizálás érdekeit védené így Verseghy, a sorozatosan hosszú második szótagok inkább a fölütest utáni *trochaizálás* szándékát jelzik. Ezen az úton valósítható meg a szavak és trocheusok ill. trocheusi dipódiák összekapcsolása is. Jambusi kettős ritmusának alapvető oka ez a csöndes metrikai megalkuvás, az ellentétes lejtések összebékítése egy zenei terminus pontatlan analógiája révén.¹¹

Először az időmértékes komponens kialakulását vesszük szemügyre. Ismeretes, hogy a trocheusi sorfélék és a magyaros sorok bimetrikus kapcsolata sosem ad hatja a kettős ritmus lehetőségeinek maximumát. Másképpen: trocheusi sorokban a magyaros és az időmértékes nyomatéktényezők maximális találkozása képtelenség.¹² Ez csak a magyaros és a jambusi sorok kapcsolatában lehetséges. Verseghy *elmélete* nem sejtí a magyar nyelvű jambizálásban rejlő lehetőségeket, mert nézete szerint minden jambusi verset trocheusivá kell változtatni, oly módon, hogy a fölütestet „puszta jeladás gyanánt előre kell küldeni, és a metrumbéli lépést a következő hosszú sillabánál kezdeni..”¹³ Amikor a *Varázsfuvola* verseit lefordítja, meggyőződése, hogy trocheusi sorokat ír. Tévedésében csak erősíti, hogy ritmusát mindvégig a dallam nyomán alakítja ki amely trochaikus. Ha egy zenei ütem hosszú szünettel, majd egy rövid időtartamú hanggal indul, az ereszkedő lejtés érzékelhetővé válik, ám a verszöveg képtelen érzékeltetni a sorkezdő rövid szótag előtti hosszú szünetet: ha a fölütesttel kezdődő, trochaikus lejtésű dallamot hangról hangra követi a vers lejtése óhatatlanul jambusi lesz.

Hogy sorai magyaros karaktert is hordoznak, arról tudomása sincs. A korabeli verselmélet nem ismeri a hangsúlyos ritmuselv alapegységét, az ütemet. Magyaros ritmusjelenséget mindössze a rímben és a kötött szótagszámban vélnek fölfedezni. Verseghy közel jut a magyaros ritmizálás alapjainak megértéséhez. Megfigyeli a hosszút sorok közepén elhelyezkedő nyugvó pontot¹⁴ s az általa elhatárolt egységek időbeli egyenlőségét. Ezt azonban már rossz irányból méri. Ányos Pál egyik sorát idézzük, majd Verseghy elemzését:

Szomorú Tsillagzat! melly bús sűgárokkal
(Egy boldogtalannak panasza a halavány holdnál)

„Ebben a versben, ha tsupán tsak füleinket választjuk is ítélő bírónak, a' caesurától fogva a' cadentiáig ezekben a' szókban: melly bús sűgárokkal mindenkor hosszabb időpertzeket találunk, mint a' versnek elejétől fogva a' caesuráig ezekben a' szókban Szomorú Tsillagzat... tsak egy hosszú, két rövid és három közönséges sillabát; a' másik részében pedig három hosszút és három közönségest találunk, rövidet pedig egyet sem: a' mi untig elegendő arra, hogy a' természetes kimondásban az időnek az egyenlőtlenségét mivélünk szembetűnőképpen meg éreztette.”¹⁵

Következésképpen időmértékes alapon ítéli meg tehát a magyaros verselést! IEgy másik elméleti munkája szerint: a taktus izeit kell szabályozni.¹⁶ A fölszín ezúttal többet adott volna, mint a mély: az ütemek belső rendjét fürkésző költő, mint korábban annyian mások, szem elől téveszti a hangsúlyviszonyokat, a szólamyszerűséget - s nem jut el a magyaros verselés törvényeinek fölismeréséig. *Kettős ritmusát és szimultán sorait így hát spontán költői érzéke alakítja ki, több elméleti tévedés árán.* Jellemző példa erre az alábbi sor:

Jól ösmer engem minden vén

Jambusi értelemben: s,j,js,js

Trocheusi értelemben: cs, t, ts, ts, cs

A trocheusi értelmezés szerint a szavak és a verslábak összekapcsolása tökéletes, minden egyes szó hangsúlyára időmértékes nyomaték, arsis hull. A kor valahogy így képzei a kifogástalan trochaizálást. Az egyedül igaz jambusi értelmezés nyeresége viszont épp ebben rejlik: a jambusi sor főmetszete így mindig szavak közé esik, a metszetkövető szótag állandó arsis lesz. A kiemelkedően erős ritmikai pont valósággal provokálja a magyaros tagolást: kezdettől fogva az időmértékes verselés sugalmazza a magyaros ritmust. A fölütéssel kezdődő dallamok nyomán mennél következetesebben trochaizál Verseggy, annál fegyelmezettebb lesz jambusi kettős ritmusa. A szimultaneitás olykor csak attól függ, hogy szólamot tagol-e, vagy szólamok határán jelentkezik-e az időmértékes metszet.

Esetlegességére csak néhány példát idézünk:

Jutalmazd jámbor szíveket...

j, js, js, j

3/5 ?

Arattyük drága hasznait...

j, js, j, j

3/5 ?

A jambusi lejtés zavartalan, a negyedik és a hatodik szótag egyaránt kész értelmi nyomatékok hordozására. A jambusi főmetszet azonban szólamot tagol, így legfőljebb nyomatékmegosztás, ütemkapcsolás érvényesülhetne, ha a kínálkozó 3/5-ös tagolás egyáltalán magyaros ritmusélményt jelentene. Ez a sorfélé azonban egészen kivételes.

A magyaros és az időmértékes metszetek egyeztetése máskor szépen sikerül:

Kegyelme által jó szivednek j, j, js, j, cs 5/4

Szép emberségre gyűjtatod... s, s, j, j 5/3

A *Rikóti Mátyás* dalbetéteiből száz sort vettünk vizsgálat alá. Közülük tizenhatban a metszetek egyeztetése révén a jambusi kettős (olykor szimultán) ritmust tisztán érzékeljük.¹⁷ A dalbetétek mellett az életműből korábban idézett jambusi bimetrikus sorok is igazolják, hogy Verseggy érzi a jambizálásban rejlő gazdag lehetőségeket. Ezért

nem számol levele, ezért nem ragaszkodik következetesen a „fölvetés nélküli” trocheusi vershez.¹⁸ Értékeit megpróbálja inkább a trochaizálás javára írni.

A költői érzék és az elmélet perében ezúttal is az elmélet kénytelen engedni.

*

Verseghy nem tartozik a fölvilágosodás népszerű költői közé. Emberi és költői útjával szemben maga Kazinczy is kifogásokat támaszt. A *metrikust* azonban következetesen megbecsüli. Egyik levelében Cassandrának nevezi,¹⁹ másutt a Ráday-nem képviselői köréből, önmaga és Földi mellett, egyedül Verseghyt emeli ki.²⁰

JEGYZETEK

- 1.Számos dolgozat tanulmányozza a jambusok, trocheusok és a magyaros metrumok kapcsolódását: a magyar költészet több emberöltőnyi hagyományát. Gáldi László: Szenczi Molnár Albert zsoltárverse, Bp. 1958; Jegyzetck Petőfi jambikus versformáiról, megjelent: Tanulmányok Petőfiről, Bp. 1962; Kiss Ferenc: József Attila ritmikája, ItK. 1956. 7; Kecskés András: A komplex ritmuselemzés elvi kérdései, ItK. 1966; Szuromi Lajos: Ady szimultán ritmusa, ItK. 1969; Kettős ritmus Vajda János verseiben, Studia Litteraria, l'970; Verselméleti kérdések a felvilágosodás korában, Kézirat. A jelölésekben (j-jambus, t- trocheus, js-jambizált spondeus, ts - trochaizált spondeus, st-spondeizált trocheus, s-spondeus, cs-csonka láb) és a terminusok egy részében Szuromi Lajos tanulmányait követjük.
2. Vargyas Lajos: A magyar vers ritmusa, Bp. 1952. A kötet tanulságait többször idézzük.
- 3.Földi, Kazinczy, Kölcsey kísérletci ismeretese, nézetünk szerint ilyen törekvés mutatkozik Fazekas Mihály Nyári esti dalában is (Halkkal ingó lanyha pára! Szálldogáló harmatok); Bajza a maga próbálkozásai mellett a fiatal Petőfit is szeretné rávenni a népdal trochaizálására (Petőfi levele Bajzához, Pozsony, 1843. június 1.)
4. Többek között Dayka, Bacsányi, Csokonai, Kölcsey költészetében. (Titkos bú; A rab és a madár; A pillantó szemek. A magánosság, Tüdőgyulladásomról; Elfojtódás, Rákóczi hajh... Zrínyi második éneke stb.) Mindenütt találunk szép, bimetrikus hatású sorokat. Csak egy könnycseppet méltó bánatimnak - j, s, js, js, j, cs 5/6; Az esti szellők gyenge szárnyain - j, j, js, j, j 5/5; A tiszta forrás csergedez - j, j, js, j 5/3; Te lásd meg ó sors, szenvedő hazámat - j, j, js, j, j, cs 5//3/3 stb.
5. Főként a verslábak és a szavak egyeztetését vallók körében, Földinél pl. ilyen sorokat - Veres hajad porozd be jól, s borítsd be nagy szitáddal (Idegen szépség) - tehát az értelmi nyomatékok és az időmértékes ictusok állandó megosztását, zökkenéseket, kellemetlen monotonitást... (Verselméleti kérdések...)
6. Műfaját nehéz meghatározni; valójában komikus eposznak készül, sorra kifigurázza korának esztétikai eszményeit, s ezen az alapon szélesül tankölteménnyé, széptani nézeteinek egész kis gyűjteményévé.
7. Gorzó Gellért: Adalékok Verseghy Ferenc életéhez és költészetéhez, Itk, 1914. 466.
8. Többet figyelmeztetnek erre. Vértes József: Verseghy Ferenc emlékezete, Szolnok, 1901. 32; Molnár Antal: Verseghy Ferenc a muzsikus, megjelent: Verseghy Ferenc 1757-1822, Szolnok, 1957. 43.; Négyesy László: Verseghy Ferenc mint versújító, A szolnoki magy kir. állami főgymnásim Értesítője, Szolnok, 1899. 12.
9. "... sokkal tanátságosabb verseket Ariara mint Ariat versekre szerezni..." - írja Kreskay Imrénének 1780. szeptember 1-én. (Idézi Gorzó Gellért: i. m. 466.) "... elkerülhetetlen, hogy a' versekben lévő rhythmusoknak valamennyi nemei a' musikában lévő rythmusoknak valamennyi nemeivel tökéletesen meg egyezzenek." fogalmazza másutt. (Rövid értekezések a' musikáról, VI. énekekkel, Bétsben, 1791. XIV. o.)
10. Molnár: i. m. 44.
11. Horváth János szerint a magyar ritmusérzék nem tud mit kezdeni az ilyen ütemelőzővel hiszen egyes jambust vagy trocheust ütemnek fel sem fog, csak a lejtési irányok jellemét érzi meg... (Rendszeres magyar verstan. Bp. 1969. 105.)
- 12.Szuromi: Ady... i. m. 675.
13. A magyar versnek különféle nemeiről (Szöveggyűjtemény a felvilágosodás és a reformkorszak irodalmából. Bp. 1952. 342.) – Szuromi Lajosnak köszönöm, hogy felhívta a figyelmemet a fenti részletre, - s hogy dolgozatom készítését kezdettől tanácsokkal kísérte.
- 14.Négyesy László nyomán: A mértékes magyar verselés története, Bp. 1892. 253.
- 15.Verseghy: Rövid értekezések... XII—XIII.: A mértékes magyar verselés története, Bp.1892.253.
- 16.Négyesy László nyomán
- 17.Szeretnék föl sorolni ezeket:

Szép emberségre gyűjtatod	s, s, j, j	5/3
Víg énekekben nevedet	s, j, st, j,	5/3
Oh! melly örömmel bájolgatnak	s, j, js, s, cs	5/4
S míg vígan éllyük mátkáinkkal	s, j, js, s, cs	5/4
Kegyelme által jó szivednek	j, i, js, j, cs	5/4

Békében élő művesek	s, j, js, j	5/3
Örömmel telyes szemek	j, js, ts, j	5/3
És ah! félmúltad jó sziveddel	s, s, js, j, cs	5/4
Jól ösmer engem minden vén	s, j, js, js	5/3
Tört vetni, csalni jól tudok	s, j, j, j	5/3
S nem rosszul fúvom sípomat	s, js, js, j	5/3
Ki hüven képes nőt szeretni	j, js, js, j, cs	5/4
Rossz szívű férjfi nem lehet	s, js, j, j	5/3
Vadony keblünkkel illy tüzet	j, s, j, j	5/3
E zsenge párra lelkedet	j, j, j, j	5/3
Vedd fel kebledbe lelkeket	s, s, j, j	5/3

18.Rövid költeményei, a dalok és ódák inkább a jambusi versek többségét tükrözik. Számuk 27 a 21 trocheusival szemben, Négyesy László szerint: „Leginkább jambust és trocheust ír, majdnem egyenlő arányban, de a jambus némi csekély többségével..(A mértékes magyar... 257.).

19.Kazinczy levelezése, IV. 117.

20.Uo. 548. És még egy apró érdekesség: Kisfaludy Sándor büszkén vallja magát a metrikus Versegly örökösének, 1816-ban, a Hunyadi János megírásakor. (Kazinczy levelezése, XIV. 393.)